

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA REALIZAREA UNOR INIȚIATIVE ÎN DOMENIUL COOPERĂRII TRANSFRONTALIERE EUROREGIONALE

Mr.drd. Felicia DEDIU

The national security implies the direct participation in the regional and international stability maintenance, Romania being assigned as an important element in the management of regional and global security matters by responsibilities assumed within the “the cooperation security” system.

Contextul actual

Colaborarea în cadrul euroregiunilor constă în crearea unor legături directe între regiuni și comunități aflate de o parte și de alta a frontierelor de stat, în virtutea competențelor autorităților locale, așa cum sunt ele definite în legislația națională.

În vestul Europei, ele funcționează eficient, avantajele unor asemenea forme de cooperare fiind de necontestat, cum ar fi: dinamizarea relațiilor economice și comerciale între părțile membre, favorizarea schimburilor culturale, artistice și științifice, a contactelor între persoane și colectivități umane, cooperarea în domeniul ecologiei, asigurarea unor sisteme rapide și eficiente de comunicații și transport, dezvoltarea relațiilor transfrontaliere în diverse domenii. Un rol catalizator în dezvoltarea euroregiunilor îl reprezintă alocarea de către Uniunea Europeană și alte organisme financiare internaționale a unor sume considerabile destinate încurajării investițiilor și programelor de cooperare în astfel de euroregiuni.

Condițiile pentru dezvoltarea optimă a unei euroregiuni sunt considerate a fi: echilibrul economic minimal, unitatea de limbă și cultură, și aceeași moștenire istorică. Plecând de la aceste criterii, o serie de instituții europene au promovat dezvoltarea euroregiunilor.

Trebuie menționat, în primul rând, rolul Consiliului Europei prin documentele sale în materie de cooperare transfrontalieră, precum și prin activitatea *Conferinței Permanente a Puterilor Locale și Regionale ale Consiliului Europei* (înființată în anul 1975 și transformată în anul 1994, în *Congresul Puterilor Locale și Regionale din Europa*).

Tot în anul 1975, *Comunitatea Europeană* a lansat două instrumente de politică regională, unul financiar și altul politic: *Fondul European de Dezvoltare Economică și Regională (FEDER)* și *Comitetul de Politică Regională (CPR)*. Prin scopul lor de sprijinire a regiunilor aflate sub media comunitară ca nivel de dezvoltare, acestea se plasează într-o optică esențialmente economică.

Modelul de colaborare în cadrul euroregiunilor este susținut de UE ca pe un exercițiu anterior aderării la UE a țărilor participante și ca un micro-experiment pentru implementarea unor relații de natură comunitară între regiunile din statele candidate.

Proiectele avansate la nivelul Uniunii Europene pentru euroregiuni sunt finanțate prin intermediul *fondurilor structurale*, în cadrul programului INTERREG (sprijinirea cooperării transfrontaliere, transnaționale și interregionale, precum și a unei dezvoltări armonioase și echilibrate a întregului spațiu comun), precum și prin *fondurile publice* ale comunităților locale și prin *fondurile private* (fundații, ONG-uri, întreprinderi etc.). De asemenea, pentru proiectele la care participă și țările candidate la aderarea la UE sunt alocate fonduri prin intermediul programului PHARE-CBC (cross border cooperation).

Deși atât Consiliul Europei, cât și Uniunea Europeană sunt implicate în dezvoltarea politicilor regionale, trebuie remarcată diferența de orientare a celor două instituții în acest domeniu. Astfel, dacă politica regională a UE are mai ales o finalitate economică, Consiliul Europei acordă o importanță deosebită conservării patrimoniului cultural specific fiecărei regiuni, dialogului între culturi, grupuri etnice și religii, precum și dezvoltării instituționale.

Modelul euroregional a favorizat o colaborare activă a țărilor din Europa Centrală și de Sud-Est într-un asemenea cadru, fiind îmbrățișat și de România prin participarea, până la acest moment, la constituirea și la dezvoltarea cooperării în formatul a unsprezece euroregiuni.

Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr.120/1998 pentru ratificarea de către România a *Convenției-cadru europene asupra cooperării transfrontaliere a colectivităților sau autorităților teritoriale*, adoptată la Madrid, la 21 mai 1980, constituie cadrul legislativ de desfășurare a acțiunilor de cooperare transfrontalieră de către autoritățile și comunitățile locale din țara noastră.

Totodată, România este parte la *Carta europeană a autonomiei locale*, adoptată la Strasbourg, la 15 octombrie 1985, și ratificată de țara noastră prin Legea 199/1997.

Conform prevederilor Convenției de la Madrid, cooperarea transfrontalieră vizează întărirea și dezvoltarea raporturilor de vecinătate între colectivități sau autorități teritoriale ce depind de două sau mai multe părți contractante, precum și încheierea de acorduri și înțelegeri utile în acest scop.

Colectivitățile, autoritățile sau organismele desemnate să exercite funcțiile regionale sunt, potrivit legislației române, consiliile județene și consiliile locale.

Euroregiunea Carpatica

Înființată oficial la Debrețin (14 februarie 1993), în cursul unei reuniuni a miniștrilor de externe și a reprezentanților administrațiilor locale din Polonia, Ucraina și Ungaria, Euroregiunea Carpatica cuprinde zonele de frontieră a cinci țări: Polonia, Slovacia, Ungaria, Ucraina și România, și are o populație de peste 14,7 milioane locuitori și o suprafață de 145 km².

România este reprezentată în Asociația interregională "Euroregiunea Carpatica" de județele Satu Mare, Sălaj, Maramureș și Botoșani, începând cu aprilie 1997. Din noiembrie 2000, a fost acceptat și județul Harghita. Județele românești au statutul de membru cu drepturi depline alături de regiunile din celelalte state: Ungaria, Polonia, Ucraina. Regiunile slovace au primit statutul de membru cu drepturi depline la ședința Consiliului EC din 25 noiembrie 1999.

Cadrul legal

Euroregiunea Carpatică funcționează în baza *Acordului privind înființarea unei asocieri interregionale "Euroregiunea Carpatică" și Statutului Asociației interregionale "Euroregiunea Carpatică"*.

Organismul de conducere a Euroregiunii este Consiliul Euroregiunii Carpatice, compus din reprezentanți ai țărilor membre și condus de un președinte. Consiliul are rolul de a decide asupra strategiei Euroregiunii, precum și asupra problemelor de interes pentru întreaga Euroregiune.

Consiliul Euroregiunii Carpatice cuprinde câte 3 membri din fiecare țară, partea română fiind reprezentată de președinții sau vicepreședinții Consiliilor Județene Maramureș, Satu Mare și Botoșani.

În perioada 2002-2004, președinția Euroregiunii a fost deținută de România. În fiecare stat membru există un Secretariat Național care asigură legăturile curente cu Secretariatul Internațional din Nyireghyhaza – Ungaria. Secretariatul Național al părții române este asigurat, din anul 2000, de Consiliul Județean Maramureș.

Există și cinci Comisii de lucru alcătuite din experți ai celor cinci state membre, coordonate de câte un stat membru:

- Comisia pentru Dezvoltare Regională – Ungaria;
- Comisia pentru Turism și Mediu – Polonia;
- Comisia pentru Dezvoltarea Comerțului – România;
- Comisia pentru Infrastructură Socială – Ucraina;
- Comisia pentru Prevenirea Dezastrelor Naturale – Slovacia.

Obiective și domenii de activitate

Există câteva obiective ce servesc ca motivație pentru participarea județelor românești în Euroregiunea Carpatică. Această formă de colaborare:

- servește intereselor locale ale regiunilor implicate, prin strângerea legăturilor economice, culturale, științifice și turistice cu regiunile din statele vecine;
- încearcă să influențeze reducerea tensiunilor și construirea relațiilor de bună vecinătate;
- exercită lobby pe lângă autoritățile naționale, în vederea fluidizării traficului transfrontalier prin deschiderea unor noi puncte de trecere a frontierei.

Euroregiunea Carpatica nu este un organism nou, suprastatal sau supranațional, ci o modalitate de a promova cooperarea interregională între membrii ei. Scopul este acela de a organiza și coordona activități, de a promova cooperarea între acțiuni economice, științifice, ecologice, culturale, sportive și educaționale, de a ușura contactele cu organismele, organizațiile și instituțiile internaționale. Rolul de bază al Euroregiunii este de a facilita contactele și de a ajuta la stabilirea cooperării între cetățeni, instituții, autorități locale și regionale. Un alt rol important al Euroregiunii este acela de a pregăti și de a inspira pregătirea documentelor necesare pentru dezvoltarea regiunilor din această parte a Europei. Această strategie este foarte importantă pentru membrii regiunii.

Activitatea părții române în Euroregiune este bogată, aceasta reușind să stabilească relații amicale și de parteneriat cu toate părțile implicate. Există programe de cooperare în derulare cu ceilalți membri ai Euroregiunii.

Euroregiunea Carpatica a fost beneficiara unei finanțări, împreună cu Euroregiunea Main-Rin (NL/B/D), pentru un proiect de dezvoltare a cooperării transfrontaliere ce s-a desfășurat pe parcursul anului 1998 și a avut ca rezultat elaborarea unei Strategii de dezvoltare a relațiilor transfrontaliere în Euroregiunea Carpatica. Pe baza acestei Strategii, în anul 2000 a fost continuat proiectul de cooperare cu Euroregiunea Main-Rin, dezvoltându-se o serie de proiecte bi și trilaterale între regiunile membre. În același an a fost implementat un alt proiect comun EC și EMR pe teme de turism, în urma căruia o delegație română a participat la un schimb de experiență în Olanda și în Belgia.

Euroregiunea Carpatica, în special Comisia de lucru a Cooperării Economice și Dezvoltării Regionale, a jucat un rol important în coordonarea unui sistem de informații în ceea ce privește legile comerciale între regiuni, precum și la înființarea „Carpathian Euroregion Barter Center”. Aceste inițiative au ca scop soluționarea problemelor privind comerțul transfrontalier.

Asociația Universităților Euroregiunii Carpatica există din anul 1994. Misiunea ei este de a facilita cooperarea între membrii universităților și de a promova relațiile de cooperare cu universitățile din Europa de Vest și din

SUA. Printre realizările din acest domeniu se numără Centrul pentru Reforma Administrației Publice de la Universitatea din Ujgorod, Ucraina, care a fost creat cu sprijinul universităților americane.

S-au creat cluburi ale Euroregiunii Carpatica în școli, care promovează ideea de cooperare transfrontalieră între tineri și de stabilire a contactelor cu școli din alte zone ale Euroregiunii. S-au editat hărți și diverse publicații.

În domeniul mediului, există o colaborare continuă în cadrul proiectelor internaționale Tisa Vie și Carpații Verzi.

În anul 2000 a fost demarată cooperarea cu o altă Euroregiune, din care fac parte: Nord Pas de Calais (F), Kent (Uk), Valonia (B), Flandra (B), Bruxelles (B). Reprezentanți ai acestei Euroregiuni au fost invitați la a V-a Ședință UPREC din 13-14 decembrie 2000, care s-a desfășurat la Miercurea Ciuc.

În anul 2001 s-a încheiat un proiect (Tempus-Coned) privind participarea la cursuri pe internet în diverse domenii. În același an, UPREC a finalizat cu succes un alt proiect cofinanțat de Fundația Carpatică și UPREC – “Schimb de experiență în Euroregiunea Carpatica”. Reprezentanți din administrația publică a județelor din partea română au participat la acest proiect, efectuând vizite în celelalte state membre ale Euroregiunii și participând la întâlniri cu colegi din Ungaria, Polonia, Ucraina și Slovacia.

În anul 2002, partea română a avut o altă propunere: desfășurarea Festivalului Internațional “Zilele Culturii în Euroregiunea Carpatica”. Proiectul, finanțat parțial de Fundația Carpatica, s-a desfășurat în perioada 22 iulie – 3 august la Baia Mare și s-a bucurat de o largă participare. Au fost reprezentate aproape toate județele Euroregiunii.

În perioada 2002-2003, partea română a colaborat cu Euroregiunea Main-Rin la un proiect pe probleme de mediu. Prima etapă a fost demarată în vara anului 2002, cu o misiune de identificare, când un grup de specialiști olandezi a vizitat România (Baia Mare și Suceava). În această etapă au avut loc întâlniri și vizite pe teren, în care experții olandezi au identificat, împreună cu specialiștii români, problemele curente în domeniul protecției mediului cu care se confrunta partea română a Euroregiunii Carpatica. Ambele părți au făcut scurte prezentări despre situația existentă în Olanda, respectiv România. Etapa a doua s-a desfășurat în Olanda, în perioada 18-23 noiembrie 2002, în cadrul unui seminar la care au fost invitați 14 reprezentanți români. În cadrul acestei etape au avut loc seminarii organizate de diferite instituții, precum și vizite pe teren. Etapa a treia s-a desfășurat în perioada 2-6 iunie 2003, la Baia Mare și Nyiregyhaza, unde au avut loc schimburi interactive de experiență între specialiștii români, maghiari și olandezi. În ultima etapă, 7 experți români au efectuat un stagiul de o săptămână în Ungaria, unde a avut loc și seminarul de evaluare (decembrie 2003).

În anul 2003 au început demersurile pentru construirea drumului expres Baia Mare – Voja (județul Szabolcs-Szatmar-Bereg din Ungaria), care

să asigure legătura între Municipiul Baia Mare cu rețeaua de autostrăzi europene. Importanța Euroregiunii a crescut în anul 2004, odată cu aderarea celor trei țări la Uniunea Europeană. Pentru partea română, parteneriatul cu membri ai UE în cadrul Euroregiunii Carpatica a permis accesarea fondurilor programului INTERREG, în vederea dezvoltării infrastructurii.

Acțiuni recente

În anul 2004 a avut loc cea de-a II-a ediție a Festivalului “Zilele Culturii în Euroregiunea Carpatica”, manifestare care a reunit artiști, ansambluri populare, oameni de artă și cultură din întreaga Euroregiune.

Începând cu anul 2004, Euroregiunea Carpatica participă la un program internațional inițiat de Euroregiunea Maas-Rijn: “Politici de prevenire a inundațiilor” (FLAPP). În cadrul acestui proiect au loc conferințe tematice în diverse localități europene, partenerere.

Fundația Carpatica, ce derulează o serie de proiecte relevante în Euroregiune, a avut, în perioada 1- 4 iunie 2005, la Budapesta, întâlnirea Consiliului de Administrație, pe agenda căruia au fost:

- aprobate proiectele pentru programul IRCD (Dezvoltarea Comunităților Rurale în Euroregiunea Carpatica):
  - RO/05/001/IRCD Centrul Regional de Resurse CENRES – Suceava; "Inițiativa Econet" – 20 000 USD;
  - RO/05/003/IRCD Fundația Baltagul "Dezvoltare pe termen lung in micro-regiunea Obcinele Bucovinei" – 40 000 USD;
- decernate premiile Fundației, între care Premiul „Carpathian Leader of the Year” – recunoașterea eforturilor depuse pentru cultivarea participării civice și dezvoltarea economică a comunității locale.

Dintre acțiunile anului 2006 putem aminti:

- participare la proiectul “Politici de prevenire a inundațiilor” (FLAPP) – Irlanda de Nord, Marea Britanie, 5 - 7 aprilie;
- participare la proiectul „Logo East în domeniul apelor și administrației” – Haga, Olanda, 27 martie - 8 aprilie; participanți: Sistema de Gospodărire a Apelor Maramureș, Direcția Ape Someș – Tisa din Cluj;
- vizita de lucru a primarilor din Maramureș în județul Szabolcs-Szatmar-Bereg – Ungaria, 31 mai - 1 iunie;
- parteneriat la proiectul “Interactive Forum of Experts on Transportation in the Carpathian Euroregion”;
- parteneriat la proiectul “Co-operation along the EU’s Eastern External Border Regions in the Carpathian Euroregion”.

Euroregiunea “Dunăre - Criș - Mureș - Tisa”/DCMT

Cooperarea în acest format își are originile în *Acordul de cooperare bilaterală între Timiș (România) și Csongrad (Ungaria) și Protocolul de Cooperare Regională Dunăre- Mureș- Tisa*, semnat în anul 1997.

Partenerii în acest format sunt 4 județe din România (Timiș, Arad, Caraș Severin, Hunedoara), 4 din Ungaria (Csongrad, Bekes, Jacz Nagykun Szolnok, Bacs – Kiskun Kiskun) și regiunea Voivodina din Serbia.

Această cooperare are drept obiectiv dezvoltarea și lărgirea relațiilor dintre comunitățile și autoritățile locale în domeniul economic, educație, cultură, sănătate, știință și sport, precum și colaborarea în perspectiva integrării europene.

Dintre proiectele realizate până în prezent, se evidențiază:

- construirea unui punct de trecere a frontierei între Timiș și Csongrad;
- conceperea unei strategii de dezvoltare economică regională;
- editarea unei reviste comune “Euroregio”;
- organizarea, începând cu mai 1997 (la Timiș), a “Zilelor DCMT”;
- îmbunătățirea calității apei potabile din sudul Ungariei, proiect realizat cu fonduri europene;
- coordonarea unor pachete turistice în toate cele trei țări membre DCMT;
- înființarea unui ghișeu regional de informații.

Sunt în curs de implementare o serie de proiecte de interes pentru partea română, cum ar fi:

- realizarea infrastructurii punctului de trecere a frontierei Cenad – Kiszombor: se preconizează trecerea la faza a doua a lucrărilor, fondurile fiind asigurate prin programul PHARE CBC RO-HU 2000;

- reabilitarea Canalului Bega – studiul de fezabilitate a fost finalizat cu sprijinul guvernului olandez. Se apreciază că, după transformarea Canalului Bega într-o cale navigabilă de clasa II-III, va deveni posibilă conectarea sa la Culoarul Dunăre-Rin-Main;

- reabilitarea liniei de cale ferată Szeged (Ungaria) – Kikinda (Serbia și Muntenegru) – Timișoara (România); proiectul, care prezintă importanță pentru revitalizarea legăturilor locale, presupune refacerea unei linii de cale ferată istorice, precum și a nodului de cale ferată de la Szeged și construirea unui pod;

- protejarea mediului în zona lacului Surduc, reabilitarea infrastructurii rurale și introducerea zonei în circuitul turistic internațional – proiectul este recomandat spre finanțare în cadrul programului PHARE Infrastructură 2001, valoarea finanțării ridicându-se la 4,5 milioane;

- centrul de agrement și tratament balnear Buziaș – proiectul urmărește reabilitarea băii termale din Buziaș, în paralel cu proiectul de

reabilitare a băii termale din localitatea ungară Mako. Se intenționează finanțarea proiectului în cadrul programului PHARE CBC RO-HU 2003, fondurile solicitate din partea PHARE fiind de 2,7 milioane Euro;

- autostrada Lugoj – Timișoara – Arad - Nădlac, prelungită până la Szeged, care va conecta vestul țării cu coridorul paneuropean IV. Proiectul a fost inclus în Acordul de Cooperare semnat la 23 mai 2001, la Timișoara, de către reprezentanții Consiliului Județean Timiș, ai Adunării Generale Csongrad și ai Consiliului Executiv al Provinciei Autonome Voivodina;
- deschiderea unui punct de trecere a frontierei la Triplex Confinium – punctul în care se întâlnesc frontierele României, Ungariei și Serbiei și Muntenegru.

La 29 ianuarie 2003, la Timișoara, s-a desfășurat Forumul Președinților Camerelor de Comerț din Euroregiunea DCMT. Acest forum a realizat o serie de manifestări comune de natură să stimuleze cooperarea economică și schimburile comerciale în cadrul Euroregiunii.

La 22 iunie 2004 s-a desfășurat, la Timișoara, conferința cu tema “Strategii de dezvoltare a euroregiunii Dunăre-Criș-Mureș-Tisa”, organizată de Finmedia, prin departamentul “Conferințele Piața Financiară”, în asociere cu Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timiș.

Programul conferinței a cuprins două sesiuni, în cadrul cărora au fost dezbătute următoarele teme:

- euroregiunea DCMT în contextul integrării în UE – stadiul actual și perspective;
- dezvoltarea mediului de afaceri în perspectiva aderării la UE;
- cooperarea economică transfrontalieră – oportunități și obstacole în dezvoltarea relațiilor economice.

La inițiativa părții ungare, la 28 mai 2005, s-a desfășurat, la Szeged (Republica Ungară), reuniunea trilaterală a miniștrilor de externe ai României, Ungariei și Serbiei și Muntenegru. Au participat domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul afacerilor externe al României, domnul Ferenc Somogyi, ministrul afacerilor externe al Ungariei și domnul Vuk Draskovic, ministrul de externe al Serbiei și Muntenegru.

Scopul evenimentului a fost acela de a da un semnal politic puternic pentru revigorarea și dezvoltarea cooperării transfrontaliere dintre cele trei țări. Reuniunea a constituit un bun prilej pentru România și Republica Ungară de a reafirma atașamentul privind stabilitatea Balcanilor de Vest, precum și sprijinul acordat Serbiei și Muntenegru în cadrul procesului de integrare europeană și euroatlantică.

Cu această ocazie au avut loc și lucrările Adunării Generale a Euroregiunii „Dunăre – Criș – Mureș – Tisa” (DCMT), la care au participat reprezentanți ai autorităților locale și oamenilor de afaceri din cele trei țări, primarii localităților de frontieră, reprezentanți ai camerelor de comerț locale.

La încheierea lucrărilor, a fost adoptată Strategia de dezvoltare a Euroregiunii, iar președinția a fost preluată de autoritățile locale din Provincia Autonomă Voivodina (Serbia). Astfel, domnul Bojan Pajtic, președintele Guvernului Provinciei, a devenit președintele în exercițiu al euroregiunii.

S-a propus studierea posibilității elaborării unui acord trilateral privind prevenirea și gestionarea dezastrelor, iar în baza acestui acord să fie înființate (la Timișoara, Szeged și Novi Sad) centre pentru administrarea și prevenirea dezastrelor, în cadrul cărora vor activa echipe comune de intervenție în caz de dezastre.

În urma întâlnirii de la Szeged, Ministerul Afacerilor Externe român a identificat un model de Acord trilateral privind prevenirea și gestionarea dezastrelor printre cele încheiate de Elveția, Franța și Germania în cadrul Euroregiunii „Regio TriRehna”. În baza acestuia, dar și raportat la necesitățile regionale ale celor trei țări, Ministerul Administrației și Internelor a redactat proiectul românesc al Acordului. Acesta va fi înaintat partenerilor din Ungaria și Serbia, după îndeplinirea formalităților prevăzute de Legea nr. 590/2003 privind tratatele, respectiv aprobarea inițierii negocierilor de către Guvernul român.

În perioada mai 2006 – mai 2007, președinția DCMT este asigurată de Consiliul Județean Timiș, urmând să fie predată autorităților ungare în acest an.

Euroregiunea Dunărea 21

Documentele de înființare a Asociației de colaborare transfrontalieră "Dunărea 21" au fost semnate la 18 ianuarie 2002, la Vidin, de către primarii orașelor Calafat, Vidin și Zaicear.

Cuprinde așezări urbane și rurale din zonele riverane Dunării, din România (orașul Calafat, comunele Poiana Mare, Desa, Cetate și Ciupercenii Noi), Bulgaria (orașul Vidin și localitățile Rujniti, Macriș, Belogradcic, Lom, Kula, Dimovo și Novo Selo) și Serbia (orașul Zaicear și localitățile Sokobania, Kladovo, Bolivat, Kniajevat, Bor, Negotin și Madanpec).

Activitatea asociației se desfășoară în cadrul unor grupuri de lucru constituite pe domenii privind dezvoltarea strategică a Euroregiunii: cultură și educație; dezvoltare economică; sport, turism și acțiuni ale tineretului; ecologie; agricultură; sănătate și protecție socială.

Prin colaborarea în acest format se urmărește rezolvarea unor probleme comune cu care se confruntă aceste zone situate la distanță mare de centrele administrative, lipsite de infrastructura economică și de transport, dependente de agricultură, cu un nivel scăzut al dezvoltării economice și cu o rată ridicată a șomajului.

La inițiativa părții bulgare, la 24 septembrie 2002, a avut loc la Vidin o întâlnire de lucru între miniștrii de externe ai României, Bulgariei și Serbiei. Scopul principal al întâlnirii l-a reprezentat sprijinirea politică din partea celor trei a colaborării transfrontaliere dintre România, Bulgaria și Serbia în cadrul Asociației "Dunărea 21".

A fost subliniată importanța impulsivării colaborării în acest format, scop în care a fost creat un consiliu special format din reprezentanții autorităților locale din Vidin, Calafat și Zaicear, precum și câte un reprezentant al celor trei ministere de externe respective.

La inițiativa părții române, la 23 octombrie 2004, a avut loc la Calafat o întâlnire de lucru între miniștrii de externe ai României, Bulgariei și Serbiei și Muntenegru. Scopul reuniunii a fost acela de a da un nou impuls politic și de a identifica noi modalități de cooperare în acest format trilateral.

La încheierea întâlnirii a fost semnată o declarație comună care încurajează dezvoltarea cooperării transfrontaliere. De asemenea, a fost adoptat un plan de acțiune care cuprinde măsuri pentru perioada următoare, în vederea impulsivării cooperării la nivel local.

S-a convenit ca următoarea întâlnire la nivel de miniștri de externe să aibă loc la Zaicear (Serbia).

Sunt avute în vedere cu prioritate proiecte, precum:

- construirea unei conducte de gaze care să lege localitățile Calafat, Vidin și Zaicear;
- proiecte destinate protecției mediului;
- deschiderea de centre de informații pentru afaceri;
- realizarea unei zone de comerț liber;
- organizarea de târguri;
- reabilitarea străzilor, a sistemelor de aprovizionare cu energie termică, a sistemelor de canalizare și alimentare cu apă ale localităților componente ale Euroregiunii.

La 1 august 2006 a fost semnat *Acordul dintre România și Bulgaria privind construcția podului Calafat – Vidin*, ale cărui costuri vor fi în jur de 236 de milioane de euro. Banii provin, în principal, din fondurile PHARE și ISPA alocate de UE, dar și de la Banca Europeană de Investiții.

Euroregiunea Giurgiu – Ruse

Înființată prin Convenția semnată de primarii municipiilor Giurgiu și Ruse la data de 23 aprilie 2001, la Giurgiu, înregistrată ulterior la Consiliul Europei, Euroregiunea Giurgiu – Ruse cuprinde: Primăria Giurgiu, Primăria Ruse și organizația neguvernamentală Agenția Municipală Energetică din Ruse.

Euroregiunea are un secretariat comun și o comisie ecologică și de sănătate, care se întrunește trimestrial și care analizează probleme legate de protecția mediului, sănătate publică și a animalelor, propunând soluțiile convenite administrațiilor locale ale celor două municipii.

La întâlnirea primarilor, din luna iunie 2002, au fost aprobate pentru evaluare și implementare ulterioară o serie de proiecte comune, privind:

- tratarea apelor uzate din cele două orașe prin stații de epurare realizate în paralel sau prin construirea unei stații comune; reducerea emisiilor în activitatea de încălzire a celor două orașe (realizată prin centrale termoelectrice pe cărbune);
- amenajarea falezii pe cele două maluri ale Dunării;
- elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă a Euroregiunii pe termen mediu și lung.

În vederea finanțării proiectelor, Euroregiunea caută să obțină facilitarea accesului la fondurile nerambursabile din cadrul programelor PHARE CBC.

Euroregiunea Dunărea de Sud

Creată în martie 2001, Euroregiunea cuprinde asociații de cooperare transfrontalieră din România și Bulgaria. Din partea română, sunt membri ai Euroregiunii: Asociația Dunărea de Sud, formată din consiliile locale ale municipiilor Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede și Zimnicea (județul Teleorman), iar din partea bulgară, Asociația “Evroregion Dunav Jug”. Euroregiunea are centrul la Sviștov (Bulgaria). Activitatea acesteia este redusă.

Euroregiunea Danubius

Creată în anul 2002, la inițiativa Consiliului județean Giurgiu și Primăriei Ruse, Euroregiunea Danubius este o asociație care cuprinde județul Ruse, din partea bulgară, și județul Giurgiu din partea română. Activitatea în cadrul Euroregiunii nu a cunoscut evoluții substanțiale.

Euroregiunea Dunărea de Jos

Ca urmare a demersului autorităților locale și regionale din România, Republica Moldova și Ucraina și datorită evoluției pozitive a relațiilor dintre cele trei state, la începutul anului 1997 a fost lansat, de către România, proiectul cooperării transfrontaliere: Euroregiunea “Dunărea de Jos”.

La 14 august 1998, cele trei părți participante au semnat, la Galați, *Acordul cu privire la constituirea Euroregiunii “Dunărea de Jos”*.

Componența Euroregiunii “Dunărea de Jos” este următoarea: din partea României: județele Galați, Brăila și Tulcea, din partea Republicii Moldova: județul Cahul (fostele raioane Cahul, Cantemir și Vulcănești), din partea Ucrainei: regiunea Odesa.

Dintre acțiunile desfășurate până în prezent sub egida Euroregiunii “Dunărea de Jos”, pot fi evidențiate:

- încheierea *Protocolului* între Consiliul Raional Reni, Administrația Raională de Stat Reni, Portul Reni, Consiliul Județean Galați, Administrația Porturilor Dunării Maritime Galați, Regionala Căi Ferate Galați, *privind*

condițiile de realizare a unei linii de transport fluvial de mărfuri, mijloace auto și pasageri între porturile Reni (Ucraina) și Galați (5 mai 1999);

- începerea cursurilor la “Universitatea de Stat Cahul”, înființată prin extinderea Universității “Dunărea de Jos” din Galați la Cahul (1 octombrie 1999);

- semnarea unui *Protocol de colaborare între Consiliul Județean Tulcea și Consiliul Județean Cahul* (12 mai 2000);

- semnarea unui *Protocol de Colaborare între Consiliul Județean Tulcea și Consiliul Regional Odessa, Administrația Regională de Stat Odessa* (10 octombrie 2000), cu un accent deosebit pe întreprinderea demersurilor necesare realizării unor puncte de control a frontierei de stat pentru traficul internațional de mărfuri și pasageri;

- înființarea, la Tulcea, a Școlii de șah ”Dunărea de Jos” pentru pregătirea juniorilor;

- semnarea unui Acord privind înființarea Asociației Universităților de pe teritoriul Euroregiunii “Dunărea de Jos” (1 decembrie 2000);

- obținerea, în cursul anului 2000, a unui ajutor financiar din partea UE prin programul TACIS în valoare de 2.126.000 de euro pentru protecția ecologică a lacurilor și oglinzilor de apă din zona Dunării de Jos;

- prima întâlnire privind cooperarea transfrontalieră pentru conservarea naturii în zona Deltei Dunării și Prutului Inferior (16 decembrie 2000, Tulcea), ocazie cu care s-a înființat o Comisie Mixtă pentru coordonarea zonei transfrontaliere de protecție a naturii;

- deschiderea, la 14 decembrie 2001, a liniilor de transport Tulcea-Reni și Galați-Reni.

Proiecte prioritare:

- definitivarea statutului și înființarea zonei economice libere Galați-Giurgiulești-Reni;

- crearea unui centru cultural românesc la Izmail;

- studiul navigației pe Dunăre (brațul Chilia, brațele și canalele existente la nord de Chilia);

- elaborarea unui studiu privind dezvoltarea resurselor piscicole, cu luarea în considerație a posibilităților de prelucrare oferite de fabrica de conserve de la Tulcea;

- finalizarea lucrărilor de modernizare a punctului de trecere cu bacul Tulcea-Izmail;

- înființarea unor noi puncte de frontieră: Tulcea-Izmail și Isaccea-Cartal (Orlovca).

În perioada 23-24 ianuarie 2006 a avut loc, la Odessa, ședința Consiliului Euroregiunii. În preambulul reuniunii, s-au desfășurat ședințe de

lucru ale Comisiilor de specialitate din cadrul Euroregiunii. Președinții Comisiilor au prezentat apoi în Consiliu rezultatele convorbirilor Grupurilor de lucru la nivel de experți.

Astfel, Comisia pentru economie, finanțe și audit a prezentat proiectele comune pentru perioada următoare, de o importanță deosebită fiind realizarea unui registru unic al întreprinderilor din cadrul Euroregiunii, crearea unui *web-site* care să conțină o bază de date referitoare la asociațiile și la camerele de comerț și industrie din regiune, întocmirea unei hărți a zonelor viticole din Euroregiune și sprijinirea, de către Administrația Regională Odessa, a înscrierii României și Republicii Moldova pe „drumul vinului”.

Comisia pentru transport și comunicații a reanalizat oportunitatea deschiderii unei linii Ro-Ro între Isaccea și Orlov, care ar asigura dezvoltarea economică a întregii Euroregiuni. S-a subliniat necesitatea reabilitării căilor ferate și rutiere din regiune, precum și crearea unor rute de transport rutier între Cahul – Odessa, Tulcea – Cahul – Odessa, Galați – Giurgiulești – Reni, idei aflate în stadiu de proiect, până în prezent nefiind identificată o sursă de finanțare (privată sau de stat) interesată.

La 9 februarie 2006, în orașul Reni, a avut loc inaugurarea oficială a proiectului „Crearea Centrului informațional de diagnostic transfrontalier privind combaterea tuberculozei în Euroregiunea Dunărea de Jos”. Prezentarea proiectului în cadrul programului UE TACIS a cuprins descrierea acestuia (obiective, termene, activități, participare, surse de finanțare), consultări ale participanților cu privire la organizarea și monitorizarea activităților prevăzute, precum și planificarea viitoarei întâlniri.

Euroregiunea Prutul de Sus

Ideea înființării acestei Euroregiuni a fost înscrisă, la inițiativa părții române, în Tratatul privind relațiile de bună vecinătate și colaborare între România și Ucraina, semnat la 2 iunie 1997; aceasta cuprinde județele Botoșani și Suceava din România, Bălți și Edineț din R. Moldova și regiunea Cernăuți din Ucraina. La 22 septembrie 2000, a fost semnat, la Botoșani, Acordul de constituire a Euroregiunii „Prutul de Sus”.

Dintre activitățile desfășurate, pot fi menționate:

- organizarea de conferințe științifice internaționale pe probleme legate de relațiile interetnice și protecția mediului;
- schimbul de experiență în domeniul administrativ, social-economic, cultural etc.;
- adoptarea și aplicarea, începând cu 1 iulie 2001, a Hotărârii Consiliului Euroregiunii privind anularea taxelor și plăților locale la trecerea frontierelor de stat de către persoanele fizice și juridice care locuiesc sau sunt înregistrate pe teritoriul Euroregiunii;

- identificarea și începerea derulării proiectelor comune ale Euroregiunii privind asigurarea dezvoltării social-economice durabile și creșterea nivelului de securitate tehnologico-ecologică în sensul hotărârilor Summitului “Mediul și dezvoltarea durabilă în regiunea Carpato-Dunăreană” (București, 2001);

- stabilirea parteneriatului cu unități administrativ-teritoriale din țările membre ale Uniunii Europene (ex.: Landul austriac Carinthia, Regiunea Schwaben/ Germania și Departamentul francez Mayenne);

- au fost înaintate Președinților și Guvernelor României, R. Moldova și Ucrainei, hotărârile Consiliului Euroregiunii privind crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea în continuare a colaborării transfrontaliere cu participarea partenerilor europeni. Un accent deosebit a fost pus pe refacerea comunicațiilor transeuropene feroviare și rutiere pe traseul Suceava-Cernăuți-Lvov-Varșovia-Gdansk;

- acordarea de asistență tehnică și financiară de către Guvernul român și Consiliul Județean Suceava pentru construirea unei școli moderne în localitatea Crasna, raionul Starojineț, unde populația este majoritar română – inaugurarea școlii a avut loc la 1 septembrie 2002;

- numeroasele acțiuni în domeniul cultural și științific;

- organizarea, la Suceava, a “Reuniunii pe probleme ale minorităților române din regiunea Cernăuți – Ucraina și ucrainene din județul Suceava – România”.

Proiecte pe termen scurt și mediu:

- realizarea unor programe comune de monitorizare și evaluare a calității apelor râului Prut;

- optimizarea exploatării nodului hidrotehnic Stânca-Costești;

- armonizarea metodologiilor de prognoză meteorologică și hidrologică în bazinele râurilor Tisa, Prut și Siret;

- modernizarea punctelor vamale la frontierele dintre cele trei state;

- crearea traseului turistic “Prutul de Sus”;

- refacerea podului Rădăuți Prut – Lipcani;

- crearea unui sistem informațional între Camerele de Comerț și Industrie din cadrul Euroregiunii;

- înființarea unei bănci comerciale pentru membrii Euroregiunii;

- modernizarea unor drumuri de legătură între membrii Euroregiunii; dezvoltarea unor coridoare transfrontaliere feroviare și rutiere;

- asigurarea alimentării cu apă, canalizare și epurare în localitățile limitrofe râului Prut.

În anul 2002, președinția acestei Euroregiuni a fost deținută de către județul Suceava. În perioada respectivă s-au făcut progrese în direcția consolidării dimensiunii economice a Euroregiunii, printre altele fiind

înființată Asociația internațională pentru afaceri mici și mijlocii – “Small Euro-Business”. Au fost intensificate contactele în plan cultural și la nivelul comunităților locale din zonele de frontieră.

Proiecte de colaborare transfrontalieră, cu participarea membrilor Euroregiunii, sau proiecte bilaterale, au fost depuse în cadrul diverselor Programe ale Uniunii Europene (TACIS CBC și Phare CBC) și au vizat diverse domenii: protecția mediului, cultura, turismul rural și agroturismul, promovarea artei populare meșteșugărești, dezvoltarea sectorului IMM prin schimb de experiență și transfer de know-how al partenerilor din UE.

Un important proiect de infrastructură, a cărui implementare se face cu sprijinul programului Phare 2000 al Uniunii Europene și al Guvernului României, este Reconstrucția podului de la Rădăuți-Prut (Botoșani / România) - Lipcani (Edineț / Rep. Moldova). Proiectul are o valoare totală de 4.852.900 euro, din care grant: 3.555.000 de euro. A fost finalizat anul trecut și va avea un impact deosebit asupra dezvoltării socio-economice a zonei.

La 16 martie 2006, la Botoșani, s-au desfășurat lucrările ședinței Consiliului Euroregiunii „Prutul de Sus”, a cărei președinție este deținută, în prezent, de Consiliul Județean Botoșani. La reuniune au participat reprezentanți ai autorităților locale din unitățile administrativ-teritoriale din cele trei țări, precum și ai Birourilor Regionale de Cooperare Transfrontalieră de la Iași și Suceava, primari ai localităților de frontieră, reprezentanți ai camerelor de comerț locale și ai mass-media.

În cadrul ședinței au fost aprobate Planurile de activitate ale celor patru Comisii de lucru ale Euroregiunii pe perioada 2005-2006, după cum urmează:

- Comisia 1 – problemele economice, de infrastructură și turism;
- Comisia 2 – problemele securității ecologice, protecției mediului și dezvoltării durabile;
- Comisia 3 – știință, învățământ, cultură, sănătate, tineret și sport;
- Comisia 4 – dezvoltarea relațiilor interregionale, interetnice și a autoconducerii locale.

Planurile conțin proiecte concrete care prevăd perioade de derulare și termene limită. De asemenea, sunt menționați responsabilii cu aplicarea prevederilor din program.

Reprezentantul Biroului Regional Suceava a prezentat Programul de Vecinătate România – Ucraina pentru anii 2004-2006, cu accent pe zonele geografice eligibile, tipurile de proiecte care pot fi susținute, metode de finanțare și implementare a acestora, identificarea unor potențiali beneficiari din cele trei state.

Programele de Vecinătate România – Ucraina/Moldova pentru anii 2004-2006 au fost lansate, în anul 2003, în perspectiva creării unui Nou Instrument de Vecinătate, care se va adresa cooperării transfrontaliere și interregionale după

anul 2007. În cadrul procesului aderării României la Uniunea Europeană, programele de cooperare transfrontalieră, finanțate din fonduri comunitare (PHARE CBC pentru România și TACIS pentru Ucraina și Moldova), constituie un cadru pentru stimularea relațiilor economice cu țările vecine, dezvoltarea zonelor de graniță, armonizarea strategiilor de dezvoltare și menținerea relațiilor de bună vecinătate.

Au fost date și exemple de bună practică. Astfel, directorul Centrului județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Botoșani a prezentat proiectul de cooperare transfrontalieră intitulat “Cooperare culturală între județul Botoșani și raionul Glodeni”, axat pe problema cercetării mediului folcloric din România și Republica Moldova.

În zilele de 10 și 11 mai 2006, la Suceava și Botoșani, Birourile Regionale de Cooperare Transfrontalieră România – Ucraina, au lansat programul PHARE 2004. Acesta se derulează pe o perioadă de 3 ani și permite accesarea de fonduri UE în valoare de 29 milioane euro, în vederea implementării programelor de colaborare transfrontalieră.

La 30 octombrie 2006, în incinta punctului de trecere a frontierei Porubnoe, a avut loc simpozionul „Oportunitățile oferite de cooperarea transfrontalieră pentru potențialul de transport și dezvoltarea infrastructurii de transport”, la care a participat și ambasadorul României la Kiev. Principalele teme abordate s-au referit la cooperarea româno-ucraineană în domeniul transfrontalier, precum și la problemele legate de culoarele de transport IX (est-vest) și V (nord-sud).

Euroregiunea Siret-Prut-Nistru

Ca urmare a unei inițiative comune a consiliilor județene respective din România și Republica Moldova, la 18 septembrie 2002, la Iași, a fost semnat Protocolul cooperării transfrontaliere a Euroregiunii “Siret-Prut-Nistru”, care include județele Iași, Vaslui și Neamț din România și, respectiv, Chișinău, Ungheni și Lăpușna din R. Moldova.

În cadrul acestei Euroregiuni, o atenție deosebită este acordată colaborării la nivel administrativ local în domeniile economic, cultural, al învățământului și al protecției copilului.

La 4 decembrie 2002, la Ungheni, a avut loc Reuniunea Forumului Președinților, ocazie cu care a fost semnat Statutul de funcționare a Euroregiunii Siret-Prut-Nistru.

La 6 aprilie 2004, la Ialoveni (Republica Moldova), a avut loc ședința Forumului Președinților, în cadrul căreia s-au stabilit următoarele:

- „Regulamentului de organizare și funcționare a Euroregiunii” i-au fost aduse modificări atât din partea română, cât și din partea moldavă, urmând a se stabili forma finală până la următorul Forum al Președinților;
- sediul Secretariatului Permanent al euroregiunii a fost stabilit la Iași;

- a fost numit Secretarul General;
- s-a convenit ca președinții Grupurilor de lucru să fie aleși dintre președinții/vicepreședinții Consiliilor Județene/Raionale;
- s-au format șase Grupuri de lucru (Grupul de lucru pentru economie, infrastructură și turism; Grupul de lucru pentru securitate ecologică, protecția mediului, dezvoltarea euroregiunii; Grupul de lucru pentru știință, învățământ, cultură, tineret și sport; Grupul de lucru pentru dezvoltarea legăturilor interregionale și interetnice; Grupul de lucru pentru administrare locală și mass-media; Grupul de lucru pentru sănătate, protecție socială și ocuparea forței de muncă).

La 2 iulie 2005, la Iași, a avut loc ședința Forumului Președinților, în cadrul căreia s-au stabilit următoarele:

- au fost aprobate modificările la Statutul euroregiunii, discutate în ședința anterioară (Ialoveni, 6 aprilie 2004);
- s-a aprobat componența Secretariatului Permanent al euroregiunii, cu sediul la Iași;
- a fost reales în funcția de Președinte al Euroregiunii „Siret – Prut – Nistru”, domnul Lucian Flaișer, președintele Consiliului Județean Iași, pentru un mandat de 2 ani, conform statutului;
- a fost numit în funcția de vicepreședinte al Euroregiunii „Siret – Prut – Nistru” domnul Tudor Iasinschi, președintele Consiliului Raional Ialoveni;
- s-a stabilit ca următoarea ședință a Forumului Președinților să aibă loc la Câncești (Republica Moldova), în luna octombrie a acestui an, la o dată ce va fi stabilită ulterior, de comun acord, de ambele părți.

Euroregiunea Dunărea de Mijloc - Porțile de Fier

Ca urmare a unei inițiative comune a consiliilor județene respective din România, Bulgaria și Serbia și Muntenegru, la 6 octombrie 2005, la Vidin, au fost semnate Acordul de Asociere și Statutul Euroregiunii „Dunărea de Mijloc – Porțile de Fier”, care include județele Mehedinți (România), Vidin (Bulgaria) și orașul Kladovo – Districtul Bor (Serbia).

Având în vedere data recentă la care a fost înființată, încă nu au fost derulate proiecte de cooperare transfrontalieră în cadrul acestei Euroregiuni, dar au avut loc întâlniri între experți din cele trei țări, la Vidin, unde s-a convenit elaborarea unor schițe de proiecte, ce vor fi implementate în perioada următoare.

În paralel, există și o colaborare la nivelul primăriilor orașelor Drobeta - Turnu Severin, Orșova și Vidin, precum și între conducerea sârbă și română ale Parcului Național „Porțile de Fier”, la care partea bulgară dorește să se alăture în perioada imediat următoare, când va prezenta un proiect pe mediu referitor la Parc.

Euroregiunea Dunărea Inferioară

La 15 noiembrie 2001, la Călărași, s-a semnat Acordul privind crearea Euroregiunii „Dunărea Inferioară”, din care fac parte județele Călărași, Ialomița și Constanța (România), iar din Bulgaria, Silistra și Dobric.

Principalele obiective ale colaborării în cadrul Euroregiunii sunt:

- dezvoltarea și armonizarea relațiilor comerciale și economice;
- dezvoltarea și aplicarea de tehnologii avansate;
- securitatea ecologică, prevenirea poluării Bazinului Dunării și Mării Negre, prevenirea, reducerea sau eliminarea consecințelor avariilor industriale și calamităților naturale, mărirea numărului de procese de producție care răspund exigențelor de protecția mediului;

- armonizarea dezvoltării infrastructurilor, inclusiv a sistemelor energetice, rețelelor de transport și comunicație;

- dezvoltarea relațiilor transfrontaliere și extinderea cooperării în domeniile asigurării cadrului normativ-juridic, al științei, învățământului, culturii, sportului și tineretului;

- asigurarea și promovarea în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale a egalității depline și reale între persoanele aparținând minorităților naționale și cele aparținând majorității;

- dezvoltarea turismului și a activităților recreative.

În vara anului 2006, partea română a finalizat lucrările de construire a unui nou punct de trecere a frontierei româno-bulgare, între Călărași și Silistra, proiect finanțat din fonduri PHARE. Deschiderea noului punct vamal întârzie însă, din cauza faptului că partea bulgară nu a finalizat lucrările care îi revin în cadrul acestui proiect, fapt ce pune în pericol acordarea finanțării de către UE.

BIBLIOGRAFIE

1. www.mae.ro
2. www.euroregiuni.ro
3. www.infoeuropa.ro
4. www.world-gazetter.com
5. www.eu.com
6. Erdeli George, Cucu Vasile, *România – Populație. Așezări umane. Economie*, Editura Transversal, București, 2007, pp. 41 - 50.